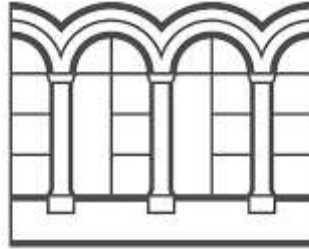

ФИЛОЗОФСКИ
ФАКУЛТЕТ

1838

КАТЕДРА ЗА АНДРАГОГИЈУ

Докторске академске студије андрагогије

Извештај о самовредновању

Београд, октобар 2020.

Садржај

1. Увод: опис процеса самовредновања
2. Основни подаци о Катедри за андрагогију
3. Процена испуњености стандарда
 - Стандард 4. Квалитет студијског програма
 - Стандард 5. Квалитет наставног процеса
 - Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника
 - Стандард 8. Квалитет студената
 - Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
 - Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
 - Стандард 11. Квалитет простора и опреме
 - Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета
 - Стандард 14. Систематско праћење и периодична провера квалитета
 - Стандард 15. Квалитет докторских студија

1. УВОД: ОПИС ПРОЦЕСА САМОВРЕДНОВАЊА

Поступак самовредновања који је предмет овог извештаја обављен је у свим областима обезбеђивања квалитета предвиђеним Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање и интерним актима који регулишу обезбеђивање квалитета Филозофског факултета.

У поступку самовредновања учествовали су бројни органи и тела Факултета а поступак је координирала радна група формирана на нивоу Катедре за акредитацију и самовредновање. У поступку процене квалитета и самовредновања коришћене су одговарајуће методе и извори података: анализа докумената и емпиријских података, анкета студента, запослених и послодаваца, као и дискусије и ставови релевантних тела и комисија Одељења за педагогију и андрагогију и Филозофског факултета.

Актуелни извештај садржи: оцену испуњености сваког појединачног од десет стандарда квалитета који су утврђени Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма који је Национални савет за високо образовање донео на седници одржаној 25.02.2019. године на основу члана 12. став 1. тач. 13 Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон и 73/2018). Извештај, такође, садржи и SWOT анализу прописану Упутством Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Извори података и прилози уз овај Извештај објављени су на факултетском сајту или се налазе у архиви Факултета.

Методологија прикупљања података у поступку самовредновања и анкете, као инструменти прикупљања одређених података, дефинисани су Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању и Изменом и допуном Правилника о обезбеђивању квалитета и самовредновању Факултета. Поступак самовредновања спроведен је у три фазе. У првој фази утврђен је списак података које треба прикупити и извори тих података, као и временска динамика прикупљања података. У другој фази спроведено је анкета кључних интересних страна (за потребе састављања овог Извештаја спроведене је анкета дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења), као и анкета послодаваца (за потребе састављања овог Извештаја спроведено је и анкета послодаваца о задовољству стеченим

квалификацијама студената). Такође, прикупљени су и подаци о успеху студената на испитима и успеху студената у студирању на основу релевантне службене документације (евиденције) Факултета. У трећој фази прикупљени подаци су обрађени и анализирани и састављен је овај извештај.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАТЕДРИ ЗА АНДРАГОГИЈУ

Назив високошколске установе: Универзитет у Београду -Филозофски факултет

Адреса: Чика Љубина 18-20, Београд

[Интернет адреса](#)

[Докторске академске студије](#)

[Наставници и сарадници](#)

Катедра за андрагогију основана је 1962, а Студијска група 1979. године. Студијска група за андрагогију настала је из истоименог смера на Одељењу за педагогију. На Групи за андрагогију постоје основне, мастер и докторске студије засноване на изучавању већег броја андрагошких дисциплина које се баве општим и специфичним проблемима учења и образовања одраслих.

Катедра за андрагогију организована је као саставни део Одељења за педагогију и андрагогију. На Катедри за андрагогију ангажовано је 14 наставника и 3 сарадника, а студира око 200 студената.

Мастер академске студије андрагогије на Филозофском факултету у Београду су јединствене у нашој земљи. Концепција студија андрагогије заснива се на вишедеценијској традицији у изучавању андрагогије, како у свету, тако и на Филозофском факултету у Београду.

На челу Катедре је шеф Катедре, чији мандат траје три године. Шеф Катедре сазива редовне седнице, а по потреби и ванредне, и прати и координише рад свих катедарских тела и комисија, уз непосредну координацију са Управником Одељења за педагогију и андрагогију.

У својству ненаставног особља рад Катедре и функционисање студијске групе подржава Секретар Катедре и два библиотекара.

За остваривање образовне и научне делатности студијска група располаже одговарајућим простором и опремом, у оквиру материјалних могућности Факултета. Поред радних просторија и кабинета, у оквиру Одељења за педагогију и андрагогију постоји и библиотека са читаоницом, која прима највише 25 студената истовремено. Саставни део Одељења за педагогију и андрагогију је и Институт за педагогију и андрагогију, основан 1983. године, са циљем остваривања и унапређивања научноистраживачке делатности у области педагогије и андрагогије. Делатност Института усмерена је и ка формирању научног подмлатка и усавршавању научних кадрова а у том оквиру окупља и подстиче усавршавање младих истраживача – студената докторских студија андрагогије.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Студијски програм докторских академских студија андрагогије је један од 10 студијских програма докторских академских студија на Филозофском факултету Универзитета у Београду, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ). На Катедри за андрагогију реализују се основне, мастер и докторске студије андрагогије. Листа свих студијских програма који су акредитовани на Филозофском факултету Универзитета у Београду са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у претходне 3 школске године дата је у [Табели 4.1.](#)

На програм докторских академских студија андрагогије може се уписати укупно 10 студената сваке године.

Услови уписа на студијски програм: Завршене дипломске академске студије – мастер из области андрагогије (300 ЕСПБ), просечна оцена на основним и дипломским академским студијама најмање 8 (осам) или најмање 5 научних радова објављених у часописима од националног и међународног значаја, познавање једног страног (светског) језика; лице које нема завршене одговарајуће студије полаже диференцијални испит, у складу са Статутом факултета.

Услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија: Студент може прећи са других студијских програма на овај програм уколико положи диференцијалне испите које утврђује Одељење, односно Катедра на основу увида у садржај студијског програма са којег прелази. Процедура преласка утврђена је Статутом Факултета.

Начин избора предмета из других студијских програма: Избор се врши са листе изборних предмета докторских студија Факултета и/или Универзитета, у договору са ментором, а у складу са Правилником о пријављивању предмета Факултета.

Начин извођења студија и бодовна вредност предмета: Програмом су предвиђени: обавезни предмети – Теоријско методолошки проблеми андрагошких истраживања (10 ЕСПБ) и Квантитативна и квалитативна истраживања (10 ЕСПБ) и шест изборних предмета (по 10 ЕСПБ)), студијски истраживачки рад (40 ЕСПБ) и израда дисертације 20 (20 ЕСПБ). Од укупног броја бодова који припадају предметима предвиђеним студијским програмом (80 ЕСПБ), изборни предмети имају 60 ЕСПБ (75%). Програмом је предвиђен студијски истраживачки рад предметни и у функцији израде докторске дисертације. Израда и одбрана докторске дисертације завршни је део студијског програма докторских студија..

Бодовна вредност докторске дисертације: Укупна бодовна вредност дисертације: 120 ЕСПБ. Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета утврђени су у програмима предмета.

Механизми праћења квалитета студијског програма докторских студија андрагогије заснивају се на јасно утврђеној процедури на Филозофском факултету која је усклађена са процедурама и правилима важећим за Универзитет у Београду, попут Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и студијских програма који је донео Национални савет за високо образовање на седници одржаној 25.02.2019 на основу члана 12. Став 1. Тач. 13 Закона о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон и 73/2018).

Праћење и проверавање циљева обезбеђује се помоћу радног оптерећења студената, осавремењавањем садржаја, као и прикупљањем информација од дипломираних студената и од послодаваца - привредних и других организација из окружења, о квалитету програма (видети [Прилог 4.1.](#) и [Прилог 4.2.](#)).

Циљеви програма докторских студија андрагогије оријентисани су на развој знања, вештина и компетенција за теоријско-аналитичко, критичко-истраживачко и иновативно–практично деловање и рад у области андрагошке науке и праксе учења и образовања одраслих. Циљеви докторских студија су:

- оспособљавање за критичко анализирање, позиционирање и истраживање домена, моћи и одговорности андрагошке науке и праксе образовања одраслих за развој концепције и успостављање система доживотног учења и образовања и модела друштва које учи, како у домаћем, тако и у међународном окружењу;
- развијање научних сазнања, способности и академских вештина за интердисциплинарни приступ, критичко преиспитивање и на савременим парадигмама засновано изучавање фундаменталних проблема андрагошке науке и кључних питања теорије и праксе образовања одраслих.
- развијање критичког мишљења и акционе рефлексije потребне за развој, концептуализацију и реализацију образовне политике, стратегија и образовних интервенција у социјални, културни, економски и образовни контекст у Србији и критички приступ могућностима имплементације савремених светских достигнућа андрагошке теорије и праксе у домаћем контексту.

Програм докторских академских студија андрагогије на Филозофском факултету у Београду је јединствен у земљи а у формалном и у структурном смислу одговара програмима другог нивоа студија у одговарајућем образовно-научном пољу (образовање одраслих, андрагогија) на истакнутим универзитетима у ЕУ и у Северној Америци, који су током преласка на ЕСПБ систем усаглашени у оквиру Европске и Северноамеричке асоцијације за истраживања у области образовања (EERA и AERA).

За конципирање студијског програма докторских студија андрагогије на Филозофском факултету у Београду узети су у обзир програми који су потпуно упоредиви не само на нивоу докторских студија, већ су узимани у обзир само они програми који су му потпуно компатибилни и на основном и мастер нивоу студија. У обзир су узети, посебно, програми докторских студија андрагогије из 2012. године из значајних центара образовног, научног и истраживачког рада у међународним оквирима, међу којима су: Faculty of Arts (Filozofická fakulta) UNIVERZITAKARLOVA V PRAZE, Чешка Република, /201-300 место на Шангајској листи универзитета 2012/, Студијски програм: Andragogika a personální řízení (Андрагогија и менаџмент људских ресурса); Filozofska fakulteta UNIVERZE V LJUBLJANI, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, Словенија, /401-500 место на Шангајској листи универзитета 2012/, Студијски програм: Andragogika; UNIVERSITY OF HELSINKI, Faculty of Behavioural Sciences, Institute of Behavioural Sciences, Финска, /73. место на Шангајској листи универзитета 2012/, Студијски програм: Education, general and adult education, (Образовање, опште и образовање одраслих); UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ, Department of Education, Финска, /401-500 место на Шангајској листи универзитета 2012/, Студијски програм: Education and Adult education (Образовање и образовање одраслих); и THE UNIVERSITY OF GEORGIA, College of Education, Сједињене Америчке Државе, /101-150 место на Шангајској листи универзитета 2012/, Студијски програм: Adult Education, Варијанте: Recreation and Leisure Studies / Workforce Education.

Усаглашеност студијског програма огледа се у:

- заснованости на стратегији и политици научно-истраживачког рада дефинисаној на нивоу матичног Филозофског факултета,
- обезбеђивању највишег нивоа научно-истраживачке компетенције у области образовања, учења и васпитања одраслих,
- систему обавезних и изборних предмета, који омогућава да докторанд конципира индивидуални програм студија усклађен са темом докторске дисертације,
- флексибилизацији научне комуникације у међународним размерама, као и кроз партиципацију у научно-истраживачким пројектима који се реализују на Филозофском факултету и на Универзитету у Београду,
- заснованости програма појединачних предмета на савременим научним сазнањима и усмерености на оспособљавање за научно-истраживачки рад у општим и предметно-специфичним подручјима,
- омогућавању широког увида у савремене тенденције у проучавању образовања, учења и васпитања одраслих кроз широку лепезу понуђених изборних предмета,
- томе што израда пројекта, реализација и одбрана докторске дисертације захтевају рад докторанда изражен у 120 ЕСПБ, што одговара пракси већине универзитета укључених у ЕСПБ систем, при чему су и захтеви који се односе на садржај, обим, квалитет и оцењивање докторске дисертације усаглашени са стандардима на водећим универзитетима у Европи и Северној Америци.

Исходи студијског програма докторских академских студија андрагогије дефинисани су на нивоу целог програма а са њима усклађени и исходи сваког појединачног силабуса, које дефинишу предметни наставници. Анализа Табеле мапирања предмета приказана у наставку, пружа преглед дефинисаних исхода докторских академских студија андрагогије и обавезних и изборних предмета којима се обезбеђује њихово достизање:

Исходи докторских академског студијског програма андрагогија	Обавезни и изборни предмети на докторским академским студијама андрагогије (2014)
По завршетку докторских академских студија, доктор андрагогије:	<i>Обавезни предмети:</i>
	Теоријско методолошки проблеми андрагошких истраживања
	Квантитативна и квалитативна истраживања
	<i>Изборни предмети:</i>

<ol style="list-style-type: none"> 1. критички промишља и анализира основне проблеме теоријске концептуализације и праксе доживотног образовања и учења; 2. преиспитује експлоративну и практичну вредност различитих теорија, концепција и стратегија образовања и учења одраслих; 3. разматра и вреднује могућности примене различитих епистемолошко-методолошких приступа у истраживању образовања и учења одраслих; 4. комбинује интердисциплинарни и интегративни приступ у проучавању базичних проблема образовања и учења одраслих; 5. конципира и реализује различите врсте фундаменталних истраживања у подручју образовања и учења одраслих; 6. користи резултате научних истраживања за обликовање системских решења, решавање конкретних проблема и унапређење праксе образовања и учења одраслих; 7. упознаје научну и стручну јавност са резултатима научних истраживања, глобалним тенденцијама, кључним проблемима и добром праксом образовања и учења одраслих; 8. разуме образовање и учење одраслих као индивидуални и социјални феномен и познаје његове филозофске, историјско-компаративне, социјално-економске, психолошке и организационо-дидактичке димензије; 9. критички процењује могућности примене различитих модела и форми образовне превенције и интервенције у комплексним социјалним контекстима и доменима (породици, раду, социјалном окружењу, слободном времену) 10. разуме међузависност глобалних и националних проблема и перспектива развоја образовања и учења одраслих; 11. разуме властиту друштвену и етичку одговорност за унапређење теорије и праксе образовања одраслих. 	<p>Доживотно образовање</p> <p>Образовање одраслих и социјална политика</p> <p>Економија знања и образовање одраслих</p> <p>Образовање и комуникација одраслих</p> <p>Еколошка андрагогија</p> <p>Стручно образовање и обуке одраслих</p> <p>Историја филозофских идеја</p> <p>Филозофија и посебне науке</p> <p>Развој људских ресурса и управљање знањем</p> <p>Образовање и социјализација одраслих</p> <p>Глобализација и образовање одраслих</p> <p>Истраживање и развој образовних политика</p> <p>Теорије доколице и образовање одраслих</p> <p>Филозофска логика и сазнање</p> <p>Андрагошки аспекти организационог учења</p> <p>Менаџмент и лидерство у образовању одраслих</p> <p>Развој и учење одраслих</p> <p>Образовање за живот у породици</p> <p>Филозофија психологије</p> <p>Филозофија образовања.</p>
--	---

За примену Стандарда 4 Квалитет студијских програма одговоран је Декан, Продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Комисија за докторске студије, управници одељења, шефови катедри, наставници, сарадници и студенти Филозофског факултета. Студијски програми у оквиру којих се изводи настава на Факултету у потпуности су усклађени са усвојеном мисијом и циљевима факултета.

Посебан допринос унапређењу квалитета студијских програма и квалитета наставе представља платформа за e-learning (Moodle) која омогућава интерактивну комуникацију са студентима на значајном броју предмета на свим студијским програмима. Више наставника на Катедри за андрагогију користи ову платформу у реализацији програма а посебно је интензивирано коришћење ове и других платформи за онлајн наставу (Zoom, Google Classroom, Google Meet) у условима пандемије изазване САРС 2 корона вирусом.

Одељење за педагогију и андрагогију и у оквиру њега Катедра за андрагогију, као и друга одељења Филозофског факултета Универзитета у Београду имају јасно утврђену процедуру одобравања и усвајања нових студијских програма (Упутство о поступку за покретање новог студијског програма број СИ/ВК 05/2-7 бр. 1094/1 од 29.09.2010. године).

Организација и начин извођења наставе на докторским академским студијама односно облици наставе, обезбеђивање услова за квалитетно извођење наставе, информисање студената о начину организовања и времену одржавања свих облика наставе, упис на студије, правила студирања, провера знања и оцењивање, напредовање студената, и друга питања у вези са наставом на Факултету ближе су дефинисани Статутом Филозофског факултета и одговарајућим правилницима, тј. правилима студија: Правила докторских академских студија за студенте уписане пре и за студенте уписане од школске 2016/2017. године Правна акта – Правила студија – документ 5.5.3. и 5.5.4 (http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

У складу са перманентим праћењем савремених токова у области андрагогије у свету, наставници предлажу и у складу са утврђеном процедуром примењују, мање измене студијског програма, у циљу актуелности и унапређења његовог квалитета, имајући у виду потребе тржишта рада, развојне циљеве и потребе будућих мастер андрагога.

У [Табели 4.2.](#) приказан је проценат дипломираних студената, у односу на број уписаних, у академској 2016/17, 2017/18 и 2018/19 години, у оквиру акредитованих студијских

програма. Када је реч о докторским академским студијама андрагогије, овај проценат варира и креће се од 0,33% у 2016/2017, преко 0,50% у 2017/18, до 0,25% у 2018/19.

У циљу документовања пролазности односно успешности окончања студија у предвиђеном року, у [Табели 4.3.](#) је приказано просечно трајање студија у школској 2016/17, 2017/18. и 2018/19. години. Дужина студирања има уједначен тренд (8 година) и генерално говори о споријем завршавању ових студија, за шта се као један од разлога вероватно може навести чињеница да је већина кандидата запослена и већ ангажована професионално у пуном радном времену.

Садржина студијског програма андрагогије на сва три нивоа студија је усаглашена са одговарајућим одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду и Статута Факултета. Структура и основни елементи студијског програма за све ниове студија усклађени су са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма. Такође су поштовани стандарди уграђени у документа донета на нивоу Факултета, попут Правилника о докторским академским студијама (http://www.fbg.ac.rs/pravna_akta) којим се ближе одређује организација и реализација студија. Споменуте стандарде и њима припадајуће правилнике прати Стратегија обезбеђења квалитета која за прву област праћења, обезбеђења и унапређења квалитета на Филозофском факултету управо наводи област студијских програма, и то у погледу усаглашености студијских програма са стандардима Националног савета за високо образовање, регионалним и европским програмима, савременим научним достигнућима у области студија; у погледу усаглашености исхода образовања и учења са компетенцијама сходно Закону о националном оквиру квалификација РС; у погледу радног оптерећења студената.

Процена докторског академског студијског програма андрагогије Филозофског факултета у Београду, тј. његове структуре и предмета показује да су испуњени сви поменути стандарди, односно да сачињени програм:

- укључује све законом и правилима дефинисане елементе;
- научно је утемељењем и компатибилан са сродним страним програмима у области андрагогије и образовања одраслих;
- има јасно и експлицитно дефинисану улогу и сврху у образовном систему

- доприноси унапређивању теорије и праксе образовања и учења одраслих на свим нивоима, од појединца, организације, локалне заједнице до друштва у целини.
- развија и унапређује компетенције за самостална, научно и друштвено релевантна истраживања и примену истих у пракси образовања и учења одраслих, у националном и интернационалном контексту.
- пружа могућност за квалификовање стручњака са највишом научно-андрагошком културом која захтева способности критичког мишљења и анализа, креативности, оригиналности, инвентивности и иновативности у различитим сферама професионалног деловања.

SWOT анализа студијског програма Андрагогија – докторске академске студије

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Јединственост студијског програма и ван граница земље+++ * Умреженост, предавачко и научно искуство и активитет наставника +++ * Усаглашеност циљева и садржаја студијског програма и исхода учења +++ * Континуирано осавремењавање програма +++ * Флексибилан начин и облици рада са кандидатима, имајући у виду њихове потребе и расположивост +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Немогућност континуираног рада са већом групом кандидата због њихове разноликости у погледу тема и расположивости++ * Недовољно тимског рада наставника на емпиријским истраживачким пројектима++ * Превасходно истраживачки конципиран студијски програм који не може у потпуности да одговори на потребе професионалаца практичара ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Даља координација и подршка Управе факултета у унапређењу квалитета студија у целини ++ * Подршка Управе факултета у иницирању и спровођењу као и јавној презентацији истраживачких пројеката који би повратно допринели и квалитету студијских програма +++ * Континуирана активност докторанада и наставника и сарадника на Катедри на евалуацији и унапређењу квалитета докторских студија андрагогије +++ * Неговање комуникације са алумни заједницом и константно праћење пореба и промена у свету рада +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Недостатак финансијске и укупне подршке могућности за кадровско јачање Катедре +++ * Изостанак спремности или расположивости за тимски рад наставника на истраживачким пројектима ++ * Недовољна мотивисаност послодаваца за континуирану сарадњу и обезбеђивање повратне информације о квалитету код њих запослених андрагога ++ * Недовољни ангажман на континуираној комуникацији са алумни заједницом ++ * Недовољна мотивисаност редовних и дипломираних мастер студената да искажу своја мишљења о квалитету

<p>* Постављање ставова свршених студената докторских студија и послодаваца у фокус будућих промена студијског програма +++</p> <p>* Подстицаји струковном умрежавању и активитету наставника и сарадника на Катедри за андрагогију ++</p> <p>* Ширење и интензивирање сарадње са иностраним институцијама и организацијама зарад континуиране међународне научне размене и унапређења мобилности наставника и студената ++</p>	<p>студијског програма</p> <p>* Општи недостатак финансијске подршке научно истраживачком раду и развоју научног подмлатка међу докторандима андрагогије +++</p>
<p>Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности</p>	

Предлог мера и активности за унапређење квалитета студијских програма

И поред објективних показатеља квалитета академског студијског програма докторских студија андрагогије, на основу извршене анализе, увида у потребна побољшања као и процене дипломираних мастер студената и послодаваца ([Прилог 4.1](#) и [4.2](#)), могу се издвојити следеће активности којима би квалитет програма могао бити напређен:

- Унапређење механизма праћења и провере остварености исхода студијског програма
- Већа међусобна сарадња наставника на усаглашавању садржаја и покривености разноврсне проблематике изборним предметима
- Ширење и јачање мреже сарадника и институција у циљу интегрисања савремених искустава и истраживачких налаза у реализацију и унапређење докторских студија
- Усавршавање наставника у примени нових технологија у настави
- Развој заједничких курикулума са сродним програмима/факултетима;
- Отварање могућности за пријем нових наставника и сарадника;
- Неговање редовне комуникације са струковним удружењем и алумни заједницом
- Тимски рад на конкурсима за истраживачке пројекте и допринос неговању научно-истраживачког подмлатка
- Укључивање студената у истраживања и практичне активности у заједници.

Табеле и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 академске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 академске године у оквиру акредитованих студијских програма.

Табела 4.3 Просечно трајање студија у претходне 3 академске године.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Систем квалитета и управљање овим системом на Филозофском факултету Универзитета у Београду регулисано је следећим правним актима:

- 1) *Статутом*, у оквиру којег се, поред бројних других делова и чланова, као посебна област која се овим документом уређује наводи „Самовредновање и оцењивање квалитета студијских програма, наставе и услова рада“;
- 2) *Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању*, у којем се, између осталих, као посебна област, у оквиру које се систематски прати испуњеност стандарда, издваја наставни процес;
- 3) *Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање*, у којем су под Стандард 3 подведени „Стандарди за обезбеђивање квалитета наставног процеса“; и
- 4) *Правилником о студентском вредновању наставе и педагошког рада наставника*.
http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta

Међу комисијама које образује Наставно-научно веће Филозофског факултета је и Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање. У тој Комисији Одељење за педагогију и андрагогију има два члана.

Како је то прописано *Статутом* Факултета (Члан 32), тако се и на Студијској групи за андрагогију, када је реч о докторским академским студијама, Планом извођења наставе, између осталог утврђују: наставници и сарадници који ће да реализују наставу; место одржавања наставе; временски распоред; организациони облици; распоред полагања испита и остали елементи неопходни за уредно извођење наставе.

Иако се студијски програм докторских академских студија андрагогије реализује на начин како је и акредитован (2014. године), на седницама Катедре за андрагогију се континуирано, у просеку једанпут месечно разматрају и чиниоци важни за реализацију наставног процеса. Ова разматрања се нарочито интензивирају пред почетак новог семестра. Након тога се о неким од важних питања везаних за наставни процес расправља и на седницама Одељења за педагогију и андрагогију, одакле се одређени резултати расправе, као и постигнути договори прослеђују на седнице Наставно-научног већа Филозофског факултета. У складу са обавезом и праксом на читавом Факултету, План извођења наставе се објављује пре почетка наставе у конкретном семестру и доступан је јавности (http://www.f.bg.ac.rs/studenti/plan_nastave). На исти начин је студентима и јавности доступан и распоред термина у којима наставници и сарадници Студијске групе за андрагогију одржавају консултације са студентима.

Приликом финалне припреме распореда наставе на докторским академским студијама андрагогије наставници међусобно договарају извесне мање измене, како би се реализација наставе у што већој мери прилагодила студентима. На тај начин се избегавају могућа делимична преклапања планираних термина, води се рачуна да се термини предавања и групних и индивидуалних консултација ускладе са другим обавезама студената (поготову ако су неки од студената запослени), ослобађа се по потреби простор за предавања страних гостујућих предавача, међусобно се тематски усклађују активности

у оквиру различитих предмета са циљем пружања значајне подршке студентима у раду на изради докторске дисертације. Ово је такође начин за међусобно договарање колега и студената за усклађивање обавеза проистеклих из међународне мобилности студената, што је посебно актуелно код студената докторских академских студија.

Када је реч о докторским академским студијама андрагогије треба да се има у виду да је на овом нивоу студија веома мали број студената, те да из тог разлога доминира менторски облик рада. Највећи број уписаних студената у прву годину докторских академских студија андрагогије, током претходног акредитационог периода био је четири. Приликом реализације активности са студентима докторских студија, наставници са Катедре користе савремене облике, методе и технике рада, који, поред унапређивања процеса поучавања и учења, за функцију имају и обезбеђивање интерактивности у оквиру ових процеса.

Активитет студената обезбеђује се на основу више елемената студијског програма, и то: исходима студија; облицима и методама рада; садржајима; одабиром литературе; предиспитним обавезама и другим елементима студијског програма и наставног процеса.

Настава која се реализује на докторским академским студијама андрагогије је на основу постављених **исхода студија**, односно компетенција које треба до краја студија да развије студент, пројектована тако да обезбеди досезање дефинисаних исхода, и то: у терминима знања 5 исхода, у терминима сложених вештина (посебних компетенција) 5 исхода и у терминима ставова 1 исход. Стављање знања у функцију рада и развој вештина и стручних компетенција могуће је једино обезбеђивањем процеса вежбања и практиковања, ка чему су оријентисани наставни и менторски рад.

Интерактивност је надаље подржана и облицима и методама рада који се примењују у реализацији наставе и менторског вођења студената. Анализа силабуса предмета које држе наставници са Катедре за андрагогију и са других одељења, на нивоу основних академских студија андрагогије, показује да су од облика и метода рада, поред предавања, заступљени: студијски истраживачки рад; израда семинарских радова; анализе; саопштења; дискусије; групне и индивидуалне консултације; презентације; истраживачки пројекат; тимски рад; индивидуални рад; онлајн рад; рад у рачунарској учионици; самостално решавање проблема; анализа и примена стечених знања; евалуације радова; креирање нових продуката; израда студија случаја; и други. Побројани облици и методе, као и они који нису наведени имају вишеструку функције, међу којима су: подстицање активности студената, развој сложених вештина и компетенција неопходних за самостални научно-истраживачки рад, као и повезивање са праксом. Свакако да примена овако широког спектра, и за наставнике и за студенте у погледу степена активитета захтевних, облика и метода подразумева и брижљив одабир наставних садржаја који се на овај начин обрађују.

Низ година уназад на свим нивоима студија на Студијској групи за андрагогију, а поготову на нивоу докторских академских студија, негује се пракса давања студентима шире литературе за обраду садржаја, а не уџбеника у којима би се обрађивао садржај предмета. На овај начин студент се упућује на упознавање са и коришћење већег броја

извора, затим обраде једне теме из више извора, као почетног корака за даље анализе, као и приступање различитим базама података и трагање за широм литературом.

Студентима докторских академских студија се такође пружа подршка приликом успостављања контаката са институцијама и практичарима који делују у подручју образовања одраслих, и из земље и из иностранства. Тиме се отвара шири простор за упознавање са савременим проблемима у овој области, ради њихове даље анализе и истраживања. Такође, често то буду институције у којима студенти реализују истраживања за докторску дисертацију.

Са више институција које се баве образовањем одраслих, сарадници Катедре за андрагогију остварују вишегодишњу сарадњу и на основу те сарадње, за потребе Катедре, а у циљу оспособљавања студената за практичан рад, Филозофски факултет је склопио више споразума о сарадњи.

Предиспитним обавезама се такође подстиче развој различитих и академских и стручних вештина и професионалних компетенција.

Студенти докторских академских студија андрагогије, као и они који су на основним и мастер студијама андрагогије, често се укључују у велики број активности које остварује Институт за педагогију и андрагогију, као научно-истраживачка јединица и као део Одељења за педагогију и андрагогију. Најчешће су то активности везане за организацију и реализацију различитих скупова, од семинара до великих међународних конференција, као и обављање различитих послова везаних за реализацију пројектних активности у Институту. Студенти докторских студија се подстичу да на скуповима које организује Институт учествују са радовима.

Сви предмети који улазе у састав студијског програма докторских академских студија андрагогије пружају свој допринос досезању постављених исхода на овом нивоу студија. У оквиру појединачних силабуса могуће је да се прати усаглашеност између елемената који чине његову унутрашњу структуру. Као пример је издвојен силабус предмета *Образовање одраслих и социјална политика*.

Табела 5.1 Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ - УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

др Снежана Медић, редовни професор у пензији (164)

Предмет: образовање одраслих и социјална политика

студијски програм: Докторске студије андрагогије (2014)

ЕСПБ: 10, изборни предмет

фонд часова: сем. 1 / 5+0

Силабус: **Образовање одраслих и социјална политика (докт.)** (4745)

Садржај предмета:

Теоријска настава: Политичке и социјалне функције образовања одраслих; Социјалне функције образовања одраслих – од утопијских до еманципаторских; Позиције и основне функције образовања одраслих у савременим приступима социјалног развоја друштвених заједница, група и индивидуа; Специфичност и сложеност истраживања социјалне функције

образовања одраслих; Националне, европске и глобалне димензије социјалних функција образовања одраслих; Националне стратегије социјалног развоја; Могућности и позиције образовања одраслих у овим стратегијама; **Практична настава:** Различити програми, облици, методе и технике образовања одраслих као подршка социјалној промоцији и партиципацији различитих друштвених група; Социјални аспекти образовања одраслих у глобалним покретима – образовање за све, писменост, редукција сиромаштва, развој цивилног друштва, мир и толеранција, родна равноправност, међународни дијалог

Циљ предмета :

Разумевање, критичко сагледавање позиције и пројекције обр. одраслих у стратегијама соц. развоја друштва; оспособљавање за самостално истр. и креирање обр. програма за подршку др. групама и оснаживање појединаца за партиципацију у соц. окружењу

Услов:

Нема посебних услова

Матодe избођења наставе :

Предавања, вежбе, семинарски рад, истраживачки рад студената, индивидуалне и групне консултације

Оцена знања (максимални број поена 100):

Предиспитна обавеза	Број поена
други облици предиспитних обавеза	40
Завршни испит	Број поена
писмени испит	60

План наставе по недељама:

Литература и извори података:

--- Општа обавезна литература

Edwards, R., Armstrong, P., Miller, N., (2001). Include me out – critical readings of social exclusion, social inclusion and lifelong learning. International Journal of lifelong education (20,5). 417-428

Settersten, R., Owens, T. (2002). New Frontiers in Socialization, New York: Elsevier Science, oдаbrana поглавља

Милић, А. (2004). Друштвена трансформација и стратегије друштвених група, свакодневница Србије на почетку трећег миленијума, Београд: Институт за социолошка истраживања, одабрана поглавља

Jogi L, Przybylska E, Tereseviciene M. (2005). Adult learning for civil society, Bonn, Kaunas and Warsaw, 2005.

Freire, P. (2007). Pedagogy of the Oppressed, New York: Continuum.

Medic, S. (2007). Poverty reduction and Expectation from Adult Education in Serbia, chapter 4. Adult education and Poverty Reduction: issues for policy research and practice, Lightbooks publisher.

Medić, S. (2005). Life-Long education: Limit or Chance for the Disabled - Serbia. Lifelong Education of People with Disabilities. Liberec: Ed Roberts Institute, pp. 36–42

Медић, С., Бркић, М., Влаовић Васиљевић, Д., и сарадници (2010). Стратешко управљање интегралном социјалном заштитом у локалној заједници. Београд: Стална конференција градова и општина, од. поглавља

Medić, S. (2012): The Importance of Activating Learning in the Third Age. Andrаgoške studije (2). 69-80.

Медић, С. (2010). Образовањем старих ка друштву за све, Геронтологија, 72-99.

Findsen, B., Formosa, M. (2011). Lifelong Learning in Later Life: A Handbook on Older Adult Learning. Sense Publishers. одабрана поглавља

Циљем предмета планирано је да студенти стекну одређења знања, као и да развију истраживачке компетенције у области проучавања доприноса образовања одраслих социјалном развоју друштва, као и компетенције значајне за креирање образовних програма који треба да представљају подршку друштвеним групама и појединцима за активну партиципацију у социјалном окружењу. Садржај, одабрана литература и комбинација метода и облика рада са студентима су усаглашени са постављеним циљевима. Такође је и начин оцењивања усклађен са претходно наведеним елементима силабуса. Оцена се једним делом формира на основу праћења и евидентирања активности студената током реализације наставног процеса и оствареног постигнућа у оквиру више практичних вежби – предиспитних обавеза, а на основу процене процеса презентовања рада и квалитета продукта. Друга половина бодова везана је за писмени испит. Као што може да се примети оцена настаје на основу постигнућа из више квалитативно различитих сегмента рада.

Студијским планом и програмом докторских академских студија андрагогије пројектовано је да се студенти баве самосталним истраживачким радом (СИР) током све три године студија; да израде пријаву дисертације; да одбране предлог теме докторске дисертације пред најмање трочланом комисијом; да израде и да одбране докторску дисертацију. „Докторска дисертација је самостални научни рад студената. Припрема докторске дисертације се одвија у оквиру «Студијског истраживачког рада у функцији израде докторске дисертације» и консултација са ментором. Ове активности обухватају израду пројекта истраживања и решавање проблема током реализације истраживања кроз размену искустава.“ (http://www.f.bg.ac.rs/andragogija/program_studija.php?IDK=4780)

Пре почетка сваког семестра, како на свим одељењима Факултета, тако и на Студијској групи за андрагогију, доноси се и постаје доступан студентима План извођења наставе, који обухвата:

- основне податке о сваком предмету, као што су: назив, година, број ЕСПБ бодова;
- услове за похађање предмета (претходно положени испити);
- распоред извођења часова (предавања и вежбе);
- податке о наставницима и сарадницима на предмету.

Поред Плана извођења наставе, такође пре почетка семестра, доносе се и доступни су на увид студентима програми свих предмета (силабуса) који чине студијски програм докторских академских студија андрагогије. Између осталог, програми укључују:

- циљеве предмета;
- садржај и структуру предмета;
- план рада по недељама или тематским областима;
- начин оцењивања на предмету; и

уџбеничку или другу обавезну литературу (*Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање*, стр. 13; http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
-----------	----------

<ul style="list-style-type: none"> * Чланство наставника и сарадника у релевантним међународним организацијама у области учења и образовања одраслих +++ * Учешће наставника на домаћим међународним пројектима везаним за учење и образовање одраслих +++ * Веома развијена међународна сарадња и мобилност студената, наставника и сарадника +++ * Веома развијена интерактивна настава +++ * Способности наставника и сарадника, с обзиром на професију, за пројектовање наставе: међуоднос исхода – садржаја – метода +++ * Вишеструке могућности за информисање студената о плану и програму студија, почев од сајта Факултета +++ * Високе просечне оцене квалитета наставе према процени студената током последње четири године +++ * Организованост на нивоу Факултета, Одељења и Катедре рада на унапређивању квалитета студија +++ * Могућности укључивања студената у различите активности Института за педагогију и андрагогију као научно-истраживачке јединице +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Преоптерећеност наставним и другим факултетским обавезама појединих наставника и сарадника ++ * Због малог укупног броја студената на докторским академским студијама андрагогије, мали број студената по изборним предметима, што најчешће води ка консултативном раду наставника са студентом/студентима +++ * Просторни капацитети за реализацију наставе +++ * Опремљеност учионица савременим наставним средствима ++ * Могућности и материјалне и људске за одржавање он-лајн наставе +++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> * Контакти са релевантним послодавцима у циљу унапређивања наставног процеса +++ * Умреженост са релевантним страним универзитетима, факултетима, институтима и катедрама +++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Због промене статуса Републике Србије знатно мањи фондови за мобилност студената +++ * Недостатак средстава за пружање подршке реализацији наставног процеса путем савремених наставних и техничких средстава +++

Предлог мера и активности за унапређивање квалитета у оквиру Стандарда 5

Имајући у виду резултате више спроведених анализа, на нивоу Факултета и Одељења и Катедре за андрагогију, а ради наставка континуираног рада на унапређивању квалитета наставног процеса, Катедра за андрагогију планира да спроводи следеће активности:

- 1) Даља анализа резултата студентских евалуација курсева на свим нивоима студија андрагогије и проналажење приоритета за рад на унапређивању наставног процеса;
- 2) Формирање мањих радних група на нивоу Катедре за андрагогију, састављених од наставника, сарадника и студената, за формулисање предлога за унапређивање појединих елемената и аспеката наставног процеса;
- 3) Наставак спровођења мањих анализа одређених елемената и аспеката наставног процеса на нивоу Катедре за андрагогију и/или Одељења за педагогију и андрагогију;
- 4) Изналажење и коришћење даљих могућности за побољшање просторних капацитета за реализацију наставног процеса;
- 5) Изналажење и коришћење даљих могућности за унапређивање техничких могућности за реализовање наставног процеса;
- 6) Развијање стратегија за очување добре праксе везане за: 1. сарадњу са различитим социјалним партнерима који могу значајно да допринесу унапређивању наставног процеса (склапање нових споразума о сарадњи; изналажење простора за волонтирање студената, за обављање истраживања и друго); 2. наставак и унапређивање сарадње са страним универзитетима и размена студената, наставника и сарадника; 3. мобилност студената и запослених; 4. пројектне активности у оквиру домаћих и међународних пројеката, са укључивањем студената; 5. часопис *Андрагошке студије*, уз отварање ширег простора студентима мастер и докторских студија за објављивање радова.

Прилог 5.1: Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2: Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

Прилог 5.3: Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника на Катедри за андрагогију обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

На програму докторских студија је ангажован одговарајући број наставника који испуњавају стандарде за обављање наставе на овом нивоу. Ово су стално запослени наставници са пуним радним временом који имају предавачко искуство и дуго година су ангажовани на научним пројектима. Њихове стручне и научне квалификације омогућавају да организују напредну наставу која је високо прилагођена индивидуалном избору студената. Број наставника који испуњавају услове да буду ментори је прилагођен броју студената који се уписују на програм. Компетентност наставника је потврђена резултатима научног рада објављеним у признатим монографијама и угледним научним часописима. Наведене особине наставника ангажованих на програму докторских студија омогућују укључивање студената у научно-истраживачке пројекте и интерактивну сарадњу између наставника и студената на припреми и изради докторске дисертације.

7.1. Опис стања

На докторским академским студијама Катедре за андрагогију на Филозофском факултету у Београду у сталном радном односу је тренутно ангажовано 13 наставника, од тога 6 у звању редовних професора, 3 наставника у звању ванредног професора, 4 наставника у звању доцента и 1 у звању научног сарадника.

Од укупног броја наставника, 1 наставник је ангажован по уговору, а 1 по уговору о допунском раду ([Табела 7.1.](#)).

Наставни кадар који учествује у реализацији студијског програма на Катедри за андрагогију је високог квалитета, на шта указују стручне компетенције, научна продуктивност, као и квалитет наставе који се редовно процењује од стране студената.

Професори Катедре групе за андрагогију уживају висок научни и стручни реноме у земљи и иностранству, они су чланови угледних међународних научних и стручних тела, удружења и организација (Европско удружење за образовање одраслих, Европско

удружење за истраживања у образовању одраслих, Међународни савет за образовање одраслих, Унеско итд.), учесници на бројним националним и међународним скуповима високог ранга (често и ко-организатори), уредници и/или рецензенти реномираних интернационалних и домаћих научних часописа. Осим у настави, већина наставника и сарадника је укључена у научно-истраживачке и развојне пројекте које финансира Министарство надлежно за послове науке, затим у пројекте које финансирају међународне институције, државне институције, органи локалне самоуправе, домаћа предузећа и иностране компаније, као и у међународне, нарочито европске пројекте. Поједини наставници и сарадници ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формираних од стране државних органа или угледних међународних институција из области образовања одраслих. Катедра има развијену међународну сарадњу и високу репутацију у међународним научним круговима и њени чланови су гостујући предавачи на угледним европским универзитетима, учествују у заједничким истраживањима и другим релеванзним активностима. 2019. године Катедра за андрагогију је под ригорозним критеријумима одабрана за домаћина и организатора тријеналне конференције Европског удружења за образовање одраслих (ЕСРЕА), регионалне конференције о образовању одраслих и глобалног скупа научника и експерата из Хола славних у образовању одраслих. Тиме је међународна андрагошка, поводом прославе 40 година од оснивања Катедре за андрагогију, заједница потврдила квалитет њеног рада, обезбеђеног превасходно кроз квалитет наставника и сарадника. Факултет се труди да и нове сараднике регрутује пре свега ригорозном селекцијом из реда најбољих студената. Њиховим укључењем у научно-истраживачки рад, у активности Катедре, као и у додатне облике континуираног усавршавања, остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Европско удружење за образовање одраслих, Европско удружење за истраживања у образовању одраслих, Међународни савет за образовање одраслих, Унеско итд.). Овим се обезбеђује да наставници на докторским студијама буду укључени у високо-квалитетне облике континуираног усавршавања, да буду у току са новим научним достигнућима и истраживачким резултатима, тако да на настави докторских студија могу да обезбеде највиши ниво наставе, упоредив са реномираним европским и светским универзитетима.

У оцени рада наставника и сарадника Катедра има у виду квалитет рада са студентима, квалитет научног рада, као и квалитет других активности на Универзитету и Факултету, у широј заједници, и у међународним оквирима. Приликом избора кандидата у звање наставника посебно се вреднују: резултати научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и других делатности Факултета, резултати рада са студентима и резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, при чему се нарочито води рачуна о укључивању студената докторских студија у истраживања и друге релевантне активности Катедре. Она обезбеђује редовно праћење и вредновање квалитета педагошког рада наставника и сарадника, укључујући и периодичну студентску евалуацију рада наставника и редовне консултације са студентима докторских студија, и предвиђа подстицајне и, по потреби, корективне мере за обезбеђивање задовољавајућег нивоа квалитета наставе.

Провера квалитета наставника обезбеђује се анкетирањем студената, које се изводи према Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника. Повратне информације добијен у интензивним консултацијама са студентима докторских студија користе се и за унапређивање рада наставника. Катедра при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника на основу резултата спроведених анкета.

7.2. SWOT анализа квалитета наставника и сарадника

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Поступак избора усаглашен и унапређен у односу на критеријум Националног савета за високо образовање	+++	Критеријуми за избор у звања наставника и сарадника се често мењају	++
Постоји јасно дефинисана политика праћења квалитета наставника и сарадника и дефинисани актери	+++	Недостатак дугорочног програма за развој кадра	++

Катедра за андрагогију континуирано и активно учествује у активностима Факултета везаним за унапређивање квалитета	+++		
Квалитет наставног кадра се обезбеђује брижљивом селекцијом и избором на основу јавног поступка, уз обавезну проверу квалитета њиховог рада у настави	++		
Резултати анкетања студената се узимају у обзир кроз континуирано праћење оцена за сваки семестар и поспешују планирање и даљи развоја наставничког кадра	++	Недовољно коришћење података добијених контролом квалитета за планирање будућих активности	++
Наставни кадар факултета испуњава услов компетентности и способан је за реализацију акредитованих студијских програма и научно-истраживачког рада	+++	Слабе материјалне (финансијске) могућности за стимулисање усавршавања, међународне сарадње или награђивање наставника и сарадника чији резултати то завређују	++
Присутна је тежња наставника и сарадника ка сталном развоју и унапређивању сопствене научне и стручне компетентности			
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Управа системски прати и подстиче педагошке, истраживачке и стручне активности наставника и сарадника	+++	Недостатак система награђивања за постигнуте значајне резултате у научно-истраживачком раду у земљи и иностранству	+++
Развијање постојећих облика сарадње и заснивање нових облика сарадње на домаћем и међународном простору	+++	Неуједначеност методологија извођења наставе	+++
Повезивање наставника и сарадника са наставницима и сарадницима других научно-истраживачких институција у земљи и иностранству	+++	Опасност да најбољи млади научни кадрови немају прилике да остваре академску каријеру	++
Интензивнија мобилност наставника и сарадника финансирана средствима из	+++	Финансијска криза утиче на већу заинтересованост младих наставника и	++

буџета међународних научних и стручних пројеката		сарадника за рад на пројектима уместо на унапређење наставног процеса	
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно, 0 → без значајности			

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставника и сарадника

Може се закључити да су захтеви Стандарда 7 у значајној мери испуњени. Ипак, и поред тога постоје одређени аспекти који би се могли унапредити. Од суштинског значаја је задржати и унапређивати процедуру континуираног праћења и оцене квалитета и компетенција наставног особља. Потребно је применом корективних мера унапређивати квалитет наставника и сарадника, али фокус је на подршци високо-квалитетним облицима усавршавања за наставнике на докторским студијама, јер су они често недоступни из финансијских разлога. Разноврсне мере треба да допринесу подизању развоју укупне културе квалитета.

Табеле и прилози за стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1.а Правилник о избору наставника и сарадника

Прилог 7.1.б. Правила о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду – ступила на снагу 24.09.20019.

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис

Квалитет студената на Докторским академским студијама андрагогије заснива се на факултетским, универзитетским и законским регулативима и процедурама, те прати трендове целоживотног учења (хоризонталног и вертикалног). Селекција, систем напредовања, систем оцењивања и праћења, мобилност, принципи инклузије и давања једнаких шанси свим кандидатима, као и уписаним студентима, део су датог квалитета.

Основни услови уписа студената на Докторске студије андрагогије истоветни су условима свих осталих програма докторских академских студија на Филозофском факултету у Београду. О датим се потенцијални и актуелни кандидати могу информисати из више извора:

- релевантне веб странице сајта Филозофског факултета (<http://www.f.bg.ac.rs>)
- обавештења и постери изложени на огласним таблама Факултета
- информације дате у оквиру годишњих конкурса МПНТР
- релеватна веб страница Универзитета у Београду (<http://www.bg.ac.rs/sr/upis/upis.php>)
- Служба за студентске послове Факултета
- Инстраграм профил Факултета ([filozofski_fakultet_bg](https://www.instagram.com/filozofski_fakultet_bg))
- штампани водич/брошура за студенте и памфлета Факултета
- “Дан отворених врата” Факултета

Из датих извора кандидати су у стању да се детаљно информишу о процедури и условима уписа, структури програма, начину напредовања итд., а дате информације су јасне и прецизне. Начин селекције и услови уписа прецизно су утврђени: Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду, Статутом Филозофског факултета у Београду, Правилима докторских академских студија (http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

Процес селекције, уписа и сам ток студија на Докторским академским студијама андрагогије инкорпорира принципе гарантовања једнакости прилика и равноправности по свим основама (пол и род, национална и етничка припадност, боја коже, језик, конфесија, политичко или друго мишљење, сексуална оријентација, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Заштита студената од дискриминације, као и њихова права утврђена су и Статутом Филозофског факултета у Београду (члан 104.), (http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta). Одлуку о упису лица са посебним потребама и припадника мањинских група доноси Министарство просвете, науке и технолошког развоја на бази афирмативне акције, које Филозофски факултет поштује.

Упис особа са инвалидитетом применом афирмативне мере спроводи се у складу са Програмом афирмативне мере уписа лица са инвалидитетом, који је у саставу стручног Упутства Министарства

просвете, науке и технолошког развоја за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама, чији је оснивач Република Србија.

Квалитет студената се прати континуирано током студија. Студентима се редовно пружају све релевантне информације везане за њихово студирање путем огласних табли и сајта Факултета, као и посебно у оквиру активности на појединачним курсевима. Статутом Филозофског факултета у Београду прописано је обавезно присуство и активно учешће студената у свим видовима наставе. Редовно присуство и активно учествовање у настави је дефинисано Правилником о оцењивању и испитима ([Прилог 8.2.1](#) и [Прилог 8.2.2](#)) као и Правилима докторских академских студија (http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

Програм Докторских академских студија андрагогије гарантује студентима професионално и коректно понашање наставника, сарадника и свих запослених приликом студирања и посебно наставних активности и оцењивања. Подаци о понашању наставника и сарадника се прате и евалуирају анкетно, на крају сваког семестра.

Приступ студирању у оквиру друге ВШУ, признавање остварених резултата образовања, односно ЕСПБ на студијама друге високошколске установе у земљи или иностранству, оцена о испуњењу обавеза студента, права и обавезе студента, студирање студената других високошколских установа на Факултету, вођење евиденција и друга питања у вези са мобилношћу студената, уређена су експлицитно регулисана Правилником о мобилности студената (http://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta).

Студенти су укључени у све области управљања и одлучивања на Филозофском факултету у Београду, у складу са Законом о високом образовању и правним актима Факултета. Студенти имају прилике да редовно присуствују седницама комисија и Наставно-научног већа Факултета, што је право које се активно упражњава. Студентски парламент је заступљен у органима Факултета и води активну бригу о поштовању студентских права. Студенти имају несметан и слободан приступ Управи Факултета, зашта постоје дефинисани термини. Активну подршку студентима пружа и Центар за развој каријере Филозофског факултета Универзитета у Београду (http://www.f.bg.ac.rs/sr-lat/stud_organizacije/czrk/organizacija).

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Јасно дефинисане процедуре и организација пријемног испита и уписа студената.	+++	Недостатак простора за наставу и истраживање, као и додатног броја већих учионица.	++
Интезивна сарадња са установама културе и образовним установама у националним оквирима (и у смислу студентских активности).	+++	Још увек недовољна прилагођеност свих простора на Факултету студентима са хендикепом.	++

Загарантована и поштована једнакост и равноправност студената по свим основама.	+++	Недовољна финансијска подршка за објављивање научних радова у страним часописима и одлазак на иностране научне конференције.	++
Интезивна сарадња са страним ВШУ (и у смислу студентске мобилности).	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Интезивнији развој студенских екстракуликуралних активности, односно спортских, културних и уметничких дешавања на/при Факултету.	++	Недостатак средстава за набавку савремене компјутерске и софтверске опреме.	++
		Релативно мали број студената због могуће преквалификованости у односу на потребе тржишта рада.	++
<p>Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно;</p> <p>0 → без значајности</p>			

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:

- Подстицање екстракуликуралних активности студената при Факултету.
- Подстицање даље студентске мобилности.
- Набавка савремене опреме, компјутера и софтвера.
- Обезбеђивање значајнијих средстава за међународне публикације и одласке на иностране научне конференције.
- Веће стипендирање студената и финансирање истраживања.

Показатељи и прилози за стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Прилог 8.1 Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.2.1 Правилник о оцењивању 1

Прилог 8.2.2 Правилник о оцењивању 2

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања. Дате регулације су интегрисане у оквиру Прилога 8.2.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Опис:

Катедра за андрагогију на Филозофском факултету Универзитета у Београду располаже богатим фондом релевантне литературе неопходне за извођење наставе, савлађивање градива предвиђеног планом и програмом предмета на докторским студијама андрагогије, као и за самостални научно-истраживачки рад студената и израду докторских дисертација.

Настава свих студијских предмета на докторским студијама андрагогије обухваћена је одговарајућом и адекватном обавезном и додатном литературом, како на српском тако и на страним језицима. Литература је унапред позната и садржана у силабусима предмета који су објављени на сајту Факултета, и доступна у библиотеци Одељења за педагогију и андрагогију, у потребној количини и на време.

Библиотека Одељења за педагогију и андрагогију обезбеђује студентима докторских студија андрагогије потребне библиотечке ресурсе и опрему неопходну за адекватно учење и истраживачки рад на студијским предметима предвиђеним у оквиру наведеног студијског програма, као и ресурсе и опрему за квалитетан самостални истраживачки рад и израду докторске дисертације. Библиотека располаже различитим типовима библиографске грађе (књигама, монографијама, уџбеницима, зборницима радова, енциклопедијама, часописима, докторским дисертацијама, магистарским тезама, дипломским радовима и другим публикацијама), како на српском језику, тако и на страним језицима (енглеском, немачком, руском, мађарском, француском и другим). Посебну вредност носи фонд старих и ретких књига. У основном фонду Библиотека има 51.191 књигу и пет поклон библиотека – проф. др Радивоја Квашчева, проф. др Љубомира Крнете, проф. др Александре Марјановић, проф. др Јована Ђорђевића, Милене Орловић-Поткоњак и проф. др Николе Поткоњак и проф. др Душана Савићевића. У фонду серијских публикација издваја се 296 наслова домаће и стране периодике (око 28.500 свезака). Фонд библиотеке одговара потребама запослених наставника, сарадника, истраживача и студената на Катедри за андрагогију у циљу квалитетног образовног, научног и истраживачког рада. Приказ броја и врсте библиотечких јединица у Библиотеци Одељења за педагогију и андрагогију дат је у [Табели 9.1.](#)

За претраживање библиотечких ресурса корисницима су на располагању класични лисни каталози (ауторски, предметни). Уз то, Библиотека Одељења за педагогију и андрагогију саставни је део Виртуелне библиотеке Србије, чиме је корисницима омогућено и претраживање грађе путем [електронског каталога](#) посредством програмског система COBISS.SR.

Студентима и запосленима су доступни библиотечки рачунари и рачунари у холовима Факултета прикључени на академску мрежу, који омогућавају претраживање библиотечке грађе и других релевантних фондова. У склопу Библиотеке налази се и читаоница, која обезбеђује адекватне услове за рад студената и коришћење библиотечке грађе коју није могуће позајмити ван просторија Библиотеке.

Обезбеђивање квалитета уџбеника и остале литературе регулисано је релевантним правним актима Републике Србије и Универзитета у Београду: *Закон о уџбеницима* («Службени гласник РС», бр. 68/15); *Закон о библиотечко-информационој делатности* («Службени гласник РС», бр.52/11), *Правилник о наставној литератури* ("Гласник Универзитета у Београду", бр. 140/08), као и на документима донетим на нивоу Филозофског факултета Универзитета у Београду: Општи акт о

уџбеницима односно *Правилник о издавачкој делатности, број 1429/I-VIII, од 09.10.2008. године, Анекс I Правилника о издавачкој делатности, број 1506/I, од 16.10.2008. године, Правилник о раду библиотека, број 773/I-IX/1, од 28.06.2012. године*. У складу са овим документима, континуирано се анализира и оцењује квалитет уџбеника и других учила у погледу квалитета садржаја, структуре, стила и обима.

Праћење и обезбеђивање квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса део је и опште стратегије обезбеђивања квалитета на Факултету. Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђивања квалитета прописане су мере и индикатори унапређења ресурса неопходних за адекватно и савремено извођење наставе, унапређења услова учења, унапређења наставне и научне литературе, и рада библиотека и рачунарског центра.

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, као и структура и обим библиотечког фонда систематски се прате и периодично проверавају, на основу чега се предузимају мере за њихово унапређење. Библиотека набавља стручну литературу куповином, а на основу исказаних потреба наставног и научног ообља. Фондови се повремено богате поклоница установа и појединаца, тако да библиотеке у своме саставу имају и више легата наших заслужних научника и јавних радника.

Филозофски факултет располаже одговарајућом техничком и информатичком опремом за савремено извођење наставе, савлађивање градива и истраживачки рад студената и запослених. Све учионице опремљене су рачунарима, видео-пројекторима и другим потребним средствима за квалитетну реализацију наставе. Студентима су на располагању услужни рачунари у холловима Филозофског Факултета, као и рачунарска учионица, која располаже потребним бројем рачунара са приступом Интернету преко академске мреже. Тиме је омогућен приступ базама података које су релеватне за научне и наставне сврхе, што је од посебног значаја за истраживачки рад студената докторских студија андрагогије и израду докторске дисертације. Попис информатичких ресурса дат је у [Табели 9.2.](#)

Послове у Библиотеци Одељења за педагогију и андрагогију обављају запослени који испуњавају услове одређене законом и *Правилником о систематизацији послова и радних места Филозофског факултета*. Запослене у библиотеци поседују одговарајућу стручну спрему и редовно се усавршавају у складу са захтевима модерног библиотекарства. Запослене библиотекарке имају високу стручну спрему из друштвено-хуманистичких области, као и положен стручни испит за библиотекарке. Поред овога, библиотекарке имају лиценце потребне за рад у систему *COBISS* и континуирано се усавршавају у области наведеног система. Број запослених лица одговара потребама запослених и студената на Катедри за андрагогију, чиме се све потребне консултације, прикупљање и добављање потребне литературе реализује у адекватног временском року.

Поред овога, врши се континуирано праћење, оцењивање и унапређивање њихових компетенција и мотивисаности за подршку свим студентима и запосленима. Међу задацима Комисије за библиотеке на Филозофском факултету истиче се и континуирано подстицање стручног усавршавања библиотечких радника и разматрање предлога за унапређење рада.

Библиотекарке корисницима дају неопходна обавештења о библиотекама и посебним књижним фондовима, упознају их са могућностима коришћења електронских каталога и база података домаћих и иностраних библиотека, пружају подршку приликом избора и проналаска потребне грађе и дају препоруке о додатним релеватним изворима.

Библиотека и читаоница намењена студентима докторских студија андрагогије налази на другом

спрату Филозофског факултета – спрату Катедре за андрагогију. Просторија читаонице смештена је у делу спрата који обезбеђује адекватне услове (мир, тишину, природно осветљење, приступ рачунару, , проветреност, климу и слично) за истраживачки рад и учење студената, рад наставног и ненаставног особља. Библиотека Одељења за педагогију и андрагогију је отворена за студенте током читавог дана, од 8:00 до 20:00 часова, док је читаоницу могуће користити од 8:00 до 22:00 часа. Сва питања значајна за коришћење библиотечких услуга регулисана су *Правилником о раду библиотека Филозофског факултета у Београду*.

SWOT анализа:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Постојање општих аката о уџбеницима и издавачкој делатности (правилници и други правни акти Филозофског факултета, Универзитета у Београду и акти на нивоу Републике Србије) којима су прописане све релеватне одредбе и процедуре и који су основа за праћење, унапређивање и евалуацију квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	+++	Слабији темпо обнављања рачунарских софтверских и хардверских компонената и пратеће опреме	++
Библиотека Одељења за педагогију и андрагогију располаже фондом високе разноврсности структуре и значајног обима, који омогућава квалитетно извођење наставе, савлађивање садржаја предмета докторских академских студија андрагогије и истраживачки рад студената	+++	Непокривеност свих учионица приступом Интернету и академској мрежи	+++
Могућност коришћења фондова библиотека других одељења Филозофског факултета, који омогућава приступ литератури из сродних наука	++	Непостојање студентских корисничких налога који омогућавају приступ академској мрежи преко личних рачунара, а у циљу приступа различитим базама података	++
Развијена међубиблиотечка сарадња са другим библиотекама на територији Србије	++	Слабија доступност савремене литературе на страном језику у фонду Библиотеке, а која је значајна за научни-истраживачки рад на нивоу докторских студија андрагогије и израду докторске дисертације	++
Развој библиотечког фонда у складу са потребама студијског програма андрагогије, где се набавка нових, савременијих уџбеника и пратеће литературе обавља на основу исказаних потреба чланова Катедре за андрагогију	+++		
Мотивисаност и посвећеност чланова Катедре за андрагогију за праћењем развоја андрагогије у свету и	+++		

континуираним осавремењивањем литературе обухваћене предметима на студијском програму андрагогије			
Поседовање значајних информатичких ресурса (рачунари, софтвери, Интернет мрежа, електронски облици часописа и друге литературе, сајт Филозофског факултета, базе података, портал „е-Индекс“, портал „Моја библиотека“ и друго) за савремено и квалитетно реализовање наставе и рад студената, наставног и ненаставног особља	+++		
Приступ академској мрежи који омогућава доступност референтним базама података часописа, монографија и других литературних извора серијских и монографских публикација	+++		
Компететност особља библиотеке одговара захтевима модерног библиотекарства	++		
Радно време библиотеке, читаонице и рачунарског центра прилагођено је потребама студената, наставника и сарадника	++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Доступност референтних база података часописа, уџбеника и других извора литературе	+++	Недовољан ниво улагања државе у образовну и научно-истраживачку делатност, што се посебно рефлектује на могућност набавке извора литературе, библиотечких и рачунарских ресурса	+
Развој образовних софтвера и других обазовних пакета и материјала у циљу одвијања наставних активности путем инфромационо-комуникационих технологија.	+++	Опасност од уништења делова постојећег фонда услед прекомерног коришћења грађе која је стара и у малом броју	+
Развој међубиблиотечке сарадње са иностраним универзитетским библиотекама	+++		
Улагање у дигитализацију постојећег библиотечког фонда, посебно издања која се не издају више	+++		

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:

- Развој приступа академској мрежи у свим просторијама Факултета.
- Развој система корисничких налога студената за приступ академској мрежи.
- Повећање улагања у осавремењивање информатичких и библиотечких ресурса.

- Обезбеђивање континуиране обуке и усавршавања наставника, сарадника, истраживача и студената на Катедри за андрагогију у циљу ефикаснијег и квалитетнијег коришћења информатичких ресурса и информационо-комуникационих технологија у образовне сврхе.

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

[Прилог 9.1](#) Општи акт о уџбеницима

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Филозофски факултет у Београду, на коме се реализују Докторске академске студије андрагогије, захваљујући својој организационој структури и свом систему управљања, постиже циљеве и задатаке и у овом домену рада високошколске установе. Докторске академске студије се на Филозофском факултету у Београду реализују у трајању од од три школске године, односно шест семестара, у обиму од 180 ЕСПБ бодова. Докторске студије, поступак припреме и услови за одбрану докторске дисертације уређују се *Правилником о докторским студијама* на Универзитету у Београду и *Правилима докторских студија* које доноси Веће.

Организација и управљање Факултетом на докторским студијама андрагогије се не разликују од организације и управљања Факултетом на мастер и основним академским студијама андрагогије и дефинисани су на основу *Закона о високом образовању*, *Статута Универзитета у Београду*, *Статута Филозофског факултета у Београду*, и општих аката Факултета. Организационо, делатност Факултета остварује се у оквиру следећих организационих јединица: научно-наставних јединица (одељења и катедара), наставних јединица (центра и кабинета), научних јединица (института, центара и лабораторија), административно-стручних јединица (одељења заједничких служби).

Статутом Филозофског факултета у Београду (https://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta) који је ступио на снагу 29. 05. 2019. године, као највишим правним актом установе, дефинисани су органи Факултета и њихове ингеренције: (1) Орган пословођења - Декан Факултета; (2) Орган управљања – Савет Факултета; (3) Стручни органи Факултета: Наставно-научно веће (Веће), Изборно веће, Веће одељења, Веће катедре, Веће наставне јединице, Веће научне јединице (научно веће); (4) Студентски парламент.

Декан је руководиоца Факултета и *орган пословођења*. Декану у раду помажу *продекани*, у складу с одредбама Статута. Факултет има три продекана из реда наставника, задужених за науку, наставу и за *финансијско пословање Факултета*. Факултет има и *студента продекана*, који обавља послове координације између Студентског парламента и других органа Факултета.

Факултетом *управља Савет* факултета који броји укупно 27 чланова, од којих 15 бирају запослени на Факултету, 8 именује оснивач и 4 бира Студентски парламент. Структура 15 чланова Савета које бирају запослени на Факултету је следећа: по један представник сваке студијске групе (укупно 10), један представник научних јединица (института, центара и лабораторија), један представник Кабинета за стране језике, три представника Одељења заједничких служби.

Стручне органе Факултета чине: Наставно-научно веће (Веће), Изборно веће, Веће одељења, Веће катедре, Веће наставне јединице, као и Веће научне јединице (научно веће).

Наставно-научно веће је највиши стручни орган одговоран за реализацију научног и наставног рада на Факултету, а чине га сви наставници, који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. У зависности од природе проблема о којем се расправља на Већу, Веће може бити проширено са по три студента са сваке студијске групе, сарадницима са Факултета и истраживачима у научном звању. За проучавање и припрему питања из свог делокруга, Веће образује сталне комисије, и то: Статутарну

комисију, Кадровску комисију, Комисију за праћење и утврђивање квалитета наставе, Комисију за докторске студије, Комисију за студентска питања, Комисију за научноистраживачки рад, Комисију за библиотеке, Комисију за информатику, Комисију за обезбеђивање квалитета и самовредновање, Комисију за наставну, научну и техничку документацију, Финансијску комисију, а по потреби може да формира и повремене комисије.

Изборно веће чине наставници и асистенти, који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету, при чему Изборно веће у поступку избора наставника чине наставници у истом и вишем звању од звања у које се наставник бира, а у поступку избора сарадника наставници и асистенти.

Веће одељења чине наставници и сарадници одељења, а за разматрање одређених проблема, Веће се проширује за једног представника студената са сваке године основних студија и једног представника студената са студија другог и трећег степена, које бира Студентски парламент. У раду већа учествују и истраживачи са одељења са научним звањима, као и ненаставно особље ангажовано на одељењу (библиотекари и секретари). На овом месту је потребно нагласити да на Факултету постоје следећа одељења: Одељење за филозофију, Одељење за социологију, Одељење за психологију, Одељење за педагогију и андрагогију, Одељење за историју, Одељење за историју уметности, Одељење за археологију, Одељење за етнологију и антропологију, Одељење за класичне науке. На челу сваког одељења се налазе *управници одељења* који се бирају из редова наставника ангажованих на одељењу.

Веће катедре чине сви наставници и сарадници једне или више ужих научних области. На челу Већа катедре се налази шеф катедре.

Веће наставне јединице чине сви наставници и сарадници наставне јединице.

Веће научне јединице (научно веће) чине сви истраживачи у научном звању који учествују у реализацији пројеката научне јединице и најмање три наставника које изабере матично одељење.

Студентски парламент је орган преко којег студенти Факултета остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Има 21 члана, и то: по три члана са студијског програма историје и психологије, по два члана са студијског програма филозофије, социологије, педагогије, андрагогије, историје уметности, археологије, етнологије-антропологије, једног члана са студијског програма класичних наука. Студенти једног студијског програма бирају своје представнике за Студентски парламент са своје листе кандидата. За чланове Студентског парламента изабрани су студенти који добију највише гласова. Студент продекан организује изборе за Студентски парламент.

Катедра за андрагогију функционише у оквиру Одељења за педагогију и андрагогију. Поред Катедре за андрагогију, Одељење за педагогију и андрагогију сачињавају још и: Катедра за општу педагогију са методологијом и историју педагогије, Катедра за дидактику са методиком, Катедра за предшколску педагогију, Катедра за школску педагогију, а поред њих на Одељењу постоји и Институт за педагогију и андрагогију. На Катедри за андрагогију је ангажовано 6 редовних професора, 3 ванредна професора, 5 доцената, 5 асистената и 2 истраживача приправника. Од ненаставног особља на Катедри су ангажовани и један стручни сарадник - секретар Катедре и један

библиотекар. Катедром за андрагогију управља шеф Катедре, одлуке Већа Катедре се прослеђују Одељењу за педагогију и андрагогију, у чијем раду поново учествују и чланови Катедре, а одатле Наставно-научном већу и/или надлежним органима и службама Факултета.

Одељење заједничких служби обавља административно-стручне, техничке и помоћне послове. Чине га 6 служби (<https://www.f.bg.ac.rs/zaposleni/sluzbe>), и то: Одсек за правне, кадровске и административне послове, Одсек за набавке, Одсек за материјално-финансијско пословање, Одсек за студентске послове, Одсек за техничке послове, Рачунарско-документациони центар. Вреди поменути да Савет може на предлог декана образовати: Центар за издавачку делатност, Центар за међународну сарадњу и односе са јавношћу, Центар за статистичко праћење рада Факултета. Одељење заједничких служби обједињује и координира рад свих одсека и центара, води бригу о административном и финансијском пословању, раду са студентима, одржавању зграде Факултета и обезбеђењу потребне техничке и друге документације и предузима мере ради унапређења свих послова у оквиру своје делатности. Радом Одељења заједничких служби руководи секретар Факултета.

Обезбеђивање квалитета управљања и ненаставне подршке Филозофског факултета у Београду регулисно је *Статутом и Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању Филозофског факултета*. Овим актима је дефинисано обезбеђивање квалитета у области управљања кроз планску, систематску и организовану евалуацију квалитета рада органа управљања и ненаставне подршке, која је домену надлежности рада сталне факултетске Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање.

SWOT анализа:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> *дефинисана организациона структура Факултета (+) *дефинисане надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа Факултета (++) *дефинисане процедуре кроз које се реализује управљање Факултетом (+++) *постојање сталне Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање, у чијој је надлежности евалуација руковођења и ненаставног особља (++) *дефинисане процедуре праћење и оцењивање квалитета управљања установом и ненаставног особља, уз мере за унапређење (+++) *дефинисани и јавно доступни услови за напредовање ненаставног особља, који су 	<ul style="list-style-type: none"> *због обима посла и малог броја руководећих кадрова и ненаставног особља тешко је обезбедити време за њихово усавршавање, (++) * не постојање интерног система усавршавања ненаставног кадра, (++) *не постојање система награђивања и напредовања, али и кажњавања ненаставног кадра који се (не) усавршава. (+)

<p>захтевнији од услова које прописује Универзитет у Београду (++)</p> <p>*транспарентност у раду и доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања (+)</p> <p>*постојање уговора који омогућавају мобилност и размену не само наставног, већ и ненаставног особља. (++)</p>	
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>
<p>*аплицирање за међународне пројекте који имају димензију усавршавања ненаставног особља; (++)</p> <p>*мотивисање других сродних факултета да размењују искуства и деле примере добре праксе, (+)</p> <p>*нова техничко-технолошка решења која би могла унапредити рад управе и ненаставног особља. (+)</p>	<p>*недостатак адекватних програма за стручно усавршавање руководиоца и ненаставног особља (++)</p> <p>*промена статуса Србије у међународној сарадњи због које ненаставно особље добија мања финансијска средства за међународну размену; (+)</p> <p>*индиферентност ненаставног особља за унапређивање квалитета рада, (++)</p> <p>*актуелна пандемија вирусом COVID 19, која пред управу и ненаставно особље ставља нове сложене организационе и технолошке изазове. (++)</p>
<p>Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Наставити са континуираним активностима евалуације рада управе Факултета и евалуацијом рада ненаставног особља; 2) Континуирано анализирати резултате студентске евалуације у погледу квалитета рада појединих служби Факултета и предлагати евентуалне мере за унапређење рада ових служби; 3) успоставити систем награђивања и напредовања, али и кажњавања ненаставног кадра који се (не) усавршава, 4) Обезбедити програмске, финансијске, организационе, временске и техничке могућности за континуирано усавршавање ненаставног особља. 	
<p>Показатељи и прилози за стандард 10:</p> <p><u>Прилог 10.1.</u> Шематска организациона структура високошколске установе</p> <p><u>Прилог 10.2.</u> Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица</p> <p><u>Прилог 10.3.</u> Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби</p>	

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

За извођење студијског програма академских студија андрагогије на сва три нивоа обезбеђени су неопходни просторни, технолошки и библиотечки ресурси. Факултет располаже амфитеатром, учионицама, компјутерском лабораторијом, библиотекама, читаоницама и другим простором потребним за реализацију студијског програма, на укупној површини од 18 853 м² ([Табела 11.1](#)).

Одељење за педагогију и андрагогију а тиме и студијски програм андрагогија користи превасходно амфитеатар и слушаонице на првом и другом спрату за потребе наставе, простор читаонице и библиотеке на другом спрату као и Института за педагогију и андрагогију на шестом спрату.

Одељење поседује одговарајућу техничку опрему: графоскопе, компјутере, видео-пројекторе, штампаче итд. ([Табела 11.2](#)). Све учионице опремљене су компјутерима и LCD пројекторима.

Студенти имају на располагању и рачунарске учионице, са могућношћу коришћења интернет мреже. Обезбеђена је сва потребна техничка опрема за савремено извођене наставе. На располагању су и две „паметне табле“ у учионицама на првом спрату, које се могу користити у настави.

На факултету је развијена рачунарска мрежа која омогућава наставницима, сарадницима и студентима коришћење доступних електронских база података, међународних часописа и друге релевантне литературе. Последњих је година обезбеђено коришћење Мудл платформе у настави а посебно од почетка пандемије Ковид 19 и друге платформе за извођење или подршку настави, попут Гугл учионице.

У циљу доступности простора и опреме лицима са посебним потребама на Факултету су израђене рампе за кретање са инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет.

11.2. SWOT анализа

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">* Просторни капацитети којима Факултет у овом тренутку располаже усклађени су са укупним бројем студената ++* Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације студијских програма и научноистраживачких пројеката +++* Техничко-технолошка опремљеност простора за наставу и научни рад, као и за рад ненаставних служби је одговарајућа +	<p>Неусловност делова зграде услед пропадања Платоа и последичног прокишњавања ++</p> <p>Једна компјутерска учионица није употребљива услед проблема са прокишњавањем ++</p> <p>Недостатак простора у читаоницама ++</p> <p>Компјутерске учионице се користе за наставу, што смањује њихову доступност студентима да рачунаре користе за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских радова, и слично ++</p> <p>Постојеће „паметне табле“ се не користе довољно у настави ++</p>

Могућности	Опасности
* Могућност спровођења учења на даљину и електронског учења ++ * Унапређивање и иновирање информатичке опреме могуће је кроз реализацију међународних научних пројеката и пружања услуга трећим лицима ++	Недовољно финансијских средстава за замену информационо-комуникационе опреме која брзо застарева +++ Зграда Факултета је стара и тешко је предвидети неопходна средства потребна за текуће и инвестиционо одржавање исте ++

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предлог мера за даље унапређење квалитета простора и опреме:

- постоји потреба за већим бројем сала за оптимално реализовање наставног процеса, односно сала адекватне организационе структуре за савремене методе подучавања.
- Потребно је обезбедити свим наставницима и сарадницима компјутере са одговарајућим софтвером као основно средство за рад, као и наставити са опремањем већег броја учионица са компјутерском опремом.
- Обезбедити климатизацију свих кабинета, слушаоница и читаоница.
- Потребно је обезбедити бољу покривеност мрежом која би обезбедила квалитетније коришћење интернета у свакој учионици
- Потребно је обезбедити опрему за ометање телекомуникационих сигнала у амфитеатрима и већим учионицама током испитних рокова.
- Потребно је, а у складу са изазовима нових начина извођења наставе, обезбедити могућност директног видео преноса из учионица на интернет.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научно-истраживачком раду

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Опис стања, анализа и процена стандарда 13

У оквиру Одељења за педагогију и андрагогију, Катедра за андрагогију и Филозофски факултет Универзитета у Београду својим студентима ДАС андрагогије пружају прилику да активно и јавно учествују у процесима унапређења квалитета Катедре и Факултета кроз различите видове самовредновања и процесе провере квалитета.

У складу са Статутом Факултета (https://www.f.bg.ac.rs/pravna_akta), у рад Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање (видети [Прилог 13.1.а](#) и [Прилог 13.1.б](#)), као и друге комисије, тела и органе Факултета, су укључени студенти чије представнике бира Студентски парламент уважавајући Правилник о раду Студентског парламента и Пословник о раду Студентског парламента ([Прилог 13.1.а](#)). Представници студената имају могућност да учествују у раду комисија, тела и органа Факултета, у поступку самовредновања Факултета; у процесу разматрања питања и спровођење активности у вези са обезбеђивањем и оценом квалитета наставе; у реформи студијских програма; анализи ефикасности студирања; утврђивању ЕСПБ бодова; унапређењу мобилности студената; подстицању научно-истраживачког рада студената; заштити права студената и других студентских питања.

Студентски парламент, од укупно 27, бира четири члана *Савета факултета* који управљају Факултетом. Такође, Факултет има и *студента продекана*, који обавља послове координације између Студентског парламента и других органа Факултета и организује изборе за Студентски парламент. *Студентски парламент* је орган преко којег студенти Факултета остварују своја права и штите своје интересе на Факултету, са укупно 23 члана, где студенти сваког студијског програма бирају представнике са своје листе кандидата, а студенти андрагогије имају своја два представника. Катедра и Факултет тесно сарађују и пружају подршку раду Студентског парламента.

Стратегијом за обезбеђивање квалитета се, између осталог, постављају циљеви континуираног рада на остваривању и сталном унапређењу квалитета високог образовања на Факултету; побољшања квалитета студијских програма, наставе и услова рада; осигурања квалитета увођењем механизма вредновања који ће осигурати висок ниво квалитета наставе и научно-истраживачког рада, као и укупног исхода образовног процеса; итд. Да би се ови и други циљеви остварили, Факултет има и *Акциони план за спровођење Стратегије за обезбеђивање квалитета*, у чије спровођење су укључени и студенти кроз рад Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање и Студентски парламент.

Дакле, кроз учешће у комисијама, Студентском парламенту и другим телима Факултета, студенти сва три нивоа студија имају прилику да заступају своје интересе, искажу своје потребе и проблеме, дају своје мишљење и на тај начин активно учествују у

креирању стратегија, докумената, стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета Факултета. Улога студената ДАС андрагогије у самовредновању и провери квалитета се огледа и у честој прилици да вреднују различите аспекте и елементе, путем анонимних анкета, у поступку самовредновања Факултета, где се мишљење студената разматра и узима у обзир како би се проценио и унапредио квалитет свих области у процесу самовредновања, што је важан чинилац за формирање свеобухватног мишљења о квалитету рада Факултета.

Факултет континуирано организује и спроводи следеће анкете (видети [Прилог 13.1.в](#) и [Прилог 13.1.г](#)):

- *анкету посвећену студентској евалуацији управљања и организације рада на Филозофском факултету* која представља оцене квалитета наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада управе и стручних служби (обухвата: организацију наставе, литературу, библиотеке, испитне рокове, однос према студентима, изборне предмете, знање, укључивање студената, студентске организације, управу Факултета, рачунарски центар, интернет страну, студентске службе и услове рада);
- *анкету о вредновању управљања и организације рада на Факултету*, задовољство квалитетом рада управе, стручних служби, ненаставног особља и осталих аспекта рада, која представља самовредновање квалитета наставе од стране наставника/сарадника;
- *анкету о мишљењима и ставовима дипломираних студената* сва три нивоа студија (ОАС; МАС и ДАС) о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења (резултати анкете за сва три нивоа студија су наведени у [Прилогу 4.1](#));
- *анкету о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломираних студената* сва три нивоа студија (резултати анкете за сва три нивоа студија су наведени у [Прилогу 4.2](#));
- *анкету о вредновању педагошког рада наставника/сарадника* на сва три нивоа студија која се спроводи на крају сваког семестра (Резултати спроведених анкета за сва три нивоа академских студија су наведени у [Прилогу 5.1](#)). Вредновање педагошког рада наставника и сарадника на Филозофском факултету је регулисано Правилником о студентском вредновању наставе и педагошког рада наставника (видети [Прилог 13.1.д](#)). На крају сваког семестра спроводи се анкетирање студената ДАС андрагогије о квалитету педагошког рада наставника и сарадника код којих су слушали наставу тог семестра. Анкетирање студената се обавља на два начина: у терминима редовне наставе у папир-оловка форми и електронској форми коју студенти попуњавају на добровољној основи. До сада се показало да је онлајн анкетирање имало слаб одзив студената, што је разлог повратка на папир-оловка начин евалуације последњих година.

Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање редовно прати улогу

студената ДАС андрагогије у вредновању и провери квалитета и подноси извештај Наставно-научном већу једанпут годишње. Факултет резултате анкета чини доступним јавности и укључује их у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета. Катедра за андрагогију настоји да на различите начине укључи студенте у активности Катедре, Одељења и Факултета, сматрајући драгоценим њихов допринос кроз учешће и пружање повратне информације ради ефикасне сарадње, размене, задовољавање њихових потреба, захтева и даљег унапређења квалитета рада Катедре и Факултета.

SWOT анализа:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> * Редовно учешће представника студената у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање и другим телима и органима Факултета +++ * Студенти ДАС андрагогије, кроз анкетирање, имају могућност да активно учествују у евалуацији различитих аспеката и елемената установе, студијског програма, квалитета наставног процеса и педагошког рада наставника +++ * Активно учешће студентских представника у анализи резултата самовредновања и предлагању мера за побољшање квалитета ++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Недовољна заинтересованост и мотивисаност одређеног броја студената ДАС андрагогије за активно учешће у процесу евалуације и унапређења квалитета +++ * Мањи одзив студената ДАС андрагогије да попуне анкете које су дате у електронској форми у односу на анкете у папир-оловка форми ++ * Недовољна заинтересованост студената ДАС андрагогије да директно учествују у раду органа Факултета ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> * Повећање заинтересованости студената на ДАС андрагогије да се укључе у активности Студентског парламента и уопште активности везане за унапређење квалитета на Катедри и Факултету ++ * Унапређење сарадње са свршеним студентима ДАС андрагогије и њиховим послодавцима, у циљу добијања прецизнијих повратних информација које могу да утичу на унапређење квалитета + * Увођење корективних мера за решавање неусаглашености са стандардима квалитета које могу да допринесу подизању свести студената ДАС андрагогије о њиховој улози у обезбеђењу квалитета на Филозофском факултету ++ 	<ul style="list-style-type: none"> * Враћање на анкете у електронској форми, којој се приступило услед измењеног начина рада ове године услед пандемије, носи са собом опасност недовољног одзива студената ++ * Отежани су услови за учешће студентских организација и представника студената у праћењу, провери, вредновању и унапређењу квалитета у академској 2019/2020 и 2020/2021 због измењеног начина рада Факултета услед пандемије ++ * Преоптерећеност студената обавезама доводи до тога да студенти веома често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета +

Скала за квантификацију процене:

+++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:

- Радити на информисаности и едукацији студената ДАС андрагогије о питању значаја процеса обезбеђивања квалитета, начина његовог функционисања, као и њихове

улоге у самовредновању и обезбеђивању квалитета кроз активно учешће и укључивање у рад Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање и Студентског парламента,

- Осмислити начине да се више студената ДАС андрагогије заинтересује и мотивише за активно учешће у активностима и процесу самовредновања и унапређење квалитета Факултета.
- Обезбедити сталну могућност анкетирања и повећано ангажовање студената ДАС андрагогије у вредновању Факултета, квалитета студијских програма, наставног процеса и педагошког рада наставника, у ситуацији када се анкете задају у електронској форми. Обезбедити побољшање ефикасности процеса анкетирања, као и унапређење квалитета анкета и предузимање потребних корективних мера у односу на резултате.

Акциони план за Стандард 13

Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Континуирани рад на информисању и едукацији студената ДАС андрагогије о значају процеса обезбеђивања квалитета, начина његовог функционисања, као и значајне улоге студената у самовредновању и обезбеђивању квалитета	Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање; Продекан за наставу; Наставници и сарадници Факултета; Студентски парламент	Стално	Већа информисаност студената ДАС андрагогије по питању процеса унапређења квалитета, као и њихове улоге у самовредновању
Повећање заинтересованости студената ДАС андрагогије за унапређење квалитета и подстицање на већу укљученост у активности везане за процес самовредновања	Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање; Наставници и сарадници Факултета; Студентски парламент	Стално	Већа заинтересованост и ангажованост студената ДАС андрагогије по питању унапређења квалитета
Модификовање анкета у циљу отклањања њихових недостатака и добијања што релевантнијих података, као и унапређење ефикасности и процеса анкетирања	Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање; Рачунско-документациони центар; Наставници и сарадници Факултета	До наредног самовредновања акредитације	Адекватнији опис тренутног стања и константан рад на побољшању квалитета

Показатељи и прилози за стандард 13:

[Прилог 13.1](#) Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

[Прилог 13.1.б](#) - Позив за седницу Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање

[Прилог 13.1.в](#) Списак спроведених анкета

[Прилог 13.1.г](#) Анкете спроведене у оквиру самовредновања

[Прилог 13.1.д](#) - Правилник о студентском вредновању педагошког рада наставника и наставе и измене и допуне Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и наставе

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Филозофски факултет у Београду конципира, организује и континуирано реализује сет активности које су усмерене на праћење и процењивање различитих аспеката и елемената квалитета и реализације студијских програма на свим нивоима студија, са циљем стицања информација потребних за њихово унапређивање. Дефинисане процедуре, актери, као и развијена инфраструктура Факултета на чијем се унапређивању континуирано ради, омогућава праћење и проверу квалитета. Факултет различитим документима уређује питања везана за праћење квалитета различитих аспеката рада, а један од њих је и Стратегија за обезбеђивање квалитета која представља стратешки развојни документ везан за обезбеђивање, праћење и процењивање квалитета. Стратегија се периодично унапређује и основ је за израду акционих планова у овој области. Одговорност за обезбеђивање квалитета препозната је на нивоу свих актера на Факултету (свих наставника, сарадника, студената и ненаставног особља), а дефинисани су актери одговорни за праћење и унапређивање квалитета и то су пре свега управа Факултета (декан, продекани, секретар Факултета), затим Савет Факултета, Наставно-научно веће и Студентски парламент. Представници Катедре за андрагогију активно учествују у активностима везаним за систематско праћење и периодичну проверу квалитета.

Посебну улогу у обезбеђивању и унапређењу факултета има Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање, дефинисана Статутом Универзитета у Београду и Статутом Факултета. Ова комисија обавља сет послова везаних за унапређивање квалитета, од промовисања културе квалитета, преко планирања и анализирања поступака вредновања наставног и научноистраживачког рада; израде предлога Стратегије за обезбеђивање квалитета; праћење остваривања Стратегије за обезбеђивање квалитета и предлагање мера и активности у циљу побољшања квалитета. Комисија најмање једном годишње извештава Веће о стању на подручју обезбеђивања и унапређивања квалитета. У раду Комисије активно учествују и делегирани представници Катедре за андрагогију.

На студијском програму докторских студија андрагогије, а у складу са опредељењем Филозофског факултета се ради на обезбеђивању повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других релевантних организација о компетенцијама које су студенти андрагогије стекли похађањем и завршавањем докторских студија андрагогије. Овај поступак се спроводи путем анкетирања самих студената и њихових послодаваца.

Филозофски факултет размењује информације са другим истакнутим европским високошколским институцијама, а Катедра за андрагогију сарађује са високошколским установама које се баве образовањем и истраживањем у области андрагогије. Факултет континуирано ради и на обезбеђивању података потребних за упоређивање са другим релевантним високошколским установама. Размена информација и унапређење квалитета остварује се на неколико начина и то путем сарадње у оквиру уговора о међународној сарадњи које потписује Универзитет у Београду, као и кроз билатералне уговоре о сарадњи Филозофског факултета у Београду. Студентима докторских студија

андрагогије, наставницима и ненаставном особљу доступни су програми мобилности, као и кратки студијски боравци у виду летњих и зимских академија на бројним сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Филозофски факултет спроводи периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење стратегије и поступака за обезбеђивање квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. Поступак самовредновања на Филозофском факултету спроводи се у свим областима обезбеђивања квалитета дефинисаним *Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање* и интерним актима који регулишу обезбеђивање квалитета Филозофског факултета, а у складу са прописаном динамиком и интервалима самовредновања. Поступак самовредновања обухвата оцену испуњености сваког појединачног од петнаест стандарда квалитета који су утврђени поменутих правилницима. Поступак самовредновања спроводи се у три фазе, почевши од утврђивања извора, актера и динамике прикупљања података, затим фазе анкетирања наставника, сарадника, ненаставног особља, активних и дипломираних студената Факултета (анкета дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења), као и анкетирање послодаваца (анкетирање послодаваца о задовољству стеченим квалификацијама студената) прикупљање података о успеху студената на испитима и у студирању на основу релевантне службене документације (евиденције) Факултета, и коначно анализе прикупљених података и састављања редовног Извештаја о самовредновању који обухвата приказ актуелног стања, оцену испуњености стандарда квалитета и предлог мера за отклањање уочених недостатака и унапређење квалитета, као и SWOT анализе прописане Упутством Комисије за акредитацију и проверу квалитета. У периодичним самовредновањима, укључивање резултата анкетирања студената је обавезно. Поред Правилника и стратегије за обезбеђивање квалитета и утврђених кључних носилаца процеса вредновања квалитета рада, Факултет је установио и успоставио читав низ мера и процедура за праћење квалитета: стандарде и поступке за обезбеђивање и унапређење квалитета рада, план рада и процедуре за праћење и унапређење квалитета, поступке који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе, поступке и процедуре којима Факултет крајем сваког семестра спроводи анкете студената о сегментима квалитета педагошког рада наставника и сарадника на Факултету. На основу процедуре и инструмената усаглашених на нивоу Факултета, спроведено је у септембру 2020 анкетирање дипломираних андрагога, мастера и доктора андрагогије о стеченим компетенцијама дипломираних студената сва три нивоа Резултати овог анкетирања представљени су у прилозима [4.1](#) и [4.2](#) овог Извештаја. Чланови Катедре за андрагогију учествују у вредновању поменутих аспеката и елемената квалитета, уважавајући резултате анкетирања при планирању и развијању иновираних студијског програма андрагогије.

Стратешка опредељења Филозофског факултета везана за процес праћења и унапређивања квалитета, као и оперативни механизми унапређивања квалитета доступни су на званичној Интернет страници Филозофског факултета (<http://www.f.bg.ac.rs>). Резултати спроведеног евалуативног поступка у оквиру самовредновања, резултовали су Извештајем о самовредновању као јавним и транспарентним документом, доступним на Интернет страници Филозофског факултета у оквиру Центра за унапређење квалитета (http://www.f.bg.ac.rs/files/obrasci/r_Izvestaj_o_rezultatima_samovrednovanja_2019.pdf)

SWOT анализа систематског праћења и периодичне провере квалитета

Предности	Слабости
<p>Катедра за андрагогију континуирано и активно учествује у активностима Факултета везаним за унапређивање квалитета +++</p> <p>Дефинисани актери процеса провере квалитета +++</p> <p>Успостављен онлајн систем анкетања ++</p> <p>Формирана база података од значаја за периодичне провере квалитета +++</p> <p>Постоји утврђена методологија за спровођење контроле квалитета и испуњености стандарда +++</p> <p>Сва усвојена документа везана за контролу квалитета јавна су и транспарентна и доступна су на Интернет страници Факултета ++</p> <p>Активно ангажовање студената у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање +++</p>	<p>Слаба методологија поступака интерне провере квалитета која се спроводи континуирано ++</p> <p>Непостојање адекватне методологије поређења са другим високошколским установама ++</p> <p>Недовољно коришћење података добијених контролом квалитета за планирање будућих активности ++</p> <p>Непрецизно дефинисане обавезе запослених и студената у процесу контроле квалитета, као и недостатак мера за стимулацију њиховог учешћа, што за последицу има недовољну заинтересованост за овај веома знаћајан сегмент пословања Факултета +++</p> <p>Студенти генерално, показују слабо интересовање за учешће у активностима везаним за проверу квалитета ++</p>
Могућности	Опасности
<p>Постоји запослено ненаставно особље са капацитетом да помогне у контроли квалитета и испуњености стандарда ++</p> <p>Факултет има веће информатичке могућности које се могу искористити у процесу контроле квалитета и испуњености стандарда ++</p>	<p>Недовољна административно-техничка подршка раду Комисије за обезбеђивање квалитета и самовредновање ++</p> <p>Недовољна посвећеност студената и наставника развоју културе квалитета ++</p>

Скала за квантификацију процене:

+++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

- Још већи ангажман Катедре за андрагогију да у блиској будућности више користи сопствене капацитете за унапређивање раличитих аспеката и елементата везаних за систематске провере и континуирано праћење квалитета.

-Потребно је унапредити капацитете Факултета у смислу ангажовања ненаставног особља које би пружио већу техничку подршку за спровођење активности провере и унапређивања квалитета.

-Неопходно је унапредити механизме којима би се у већој мери користили подаци добијени контролом квалитета за планирање будућих активности.

-Унапређивање процедура за размену информација о квалитету са другим високошколским установама, посебно у оквиру европског образовног простора.

-У већој мери искористити информатичке могућности Факултета за контролу квалитета.

-Неопходна су већа издвајања из буџета Факултета за спровођење активности везаних за праћење и унапређивање квалитета.

-Неопходно је осмислити додатне активности којима би се више мотивисали сви актери значајни за процес унапређивања квалитета (систем награђивања и похвала оних који су се активно ангажовали на овим пословима).

-Повећање знања и свести о значају неговања културе квалитета

Показатељи и прилози за стандард 14:

[Прилог 14.1](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада високошколске установе.

Стандард 15. Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

15.1. Опис стања

У претходном периоду је програм докторских студија у трајању од 3 године (180 ЕСПБ) на Групи за андрагогију Одељења за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду два пута акредитован ([Табела 15.1.](#)). Законом о високом образовању утврђен је садржај студијских програма. Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија утврђена је структура и остали елементи. Докторске студије регулисане су Правилама докторских студија ([Прилог 15.1.](#)) и Статутом факултета ([Прилог 15.2.](#)). За праћење и унапређење квалитета докторских студија надлежна је Комисија за докторске студије ([Табела 15.2.](#) и [Табела 15.3.](#)). Осим Комисије за квалитет докторских студија надлежни су и: Декан, Проректор за наставу, Комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање, управници одељења и наставници који учествују у реализацији програма докторских студија Филозофског факултета.

На Групи за андрагогију Одељења за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду докторске студије се изводе на научно утемељеним програмима према наставним плановима који су у потпуности усклађени са Стандардима за акредитацију докторских студија. Циљеви програма докторских студија усклађени су са основним задацима и циљевима факултета у научној делатности.

Као још један доказ спремности високошколске установе за спровођење докторских студија говори и податак да је велики број наставника активно ангажовано на научно-истраживачким пројектима. Квалитет научно-истраживачког рада наставника у складу је са условима дефинисаним акредитацијом. Сарадња са научно-истраживачким установама остварује се кроз међународне и националне пројекте.

Студенти докторских студија саопштавају радове на домаћим и међународним научним конференцијама, као и у међународним часописима. У оквиру међународних

конференција које је подржала Група за андрагогију, организоване су радионице за студенте током којих су о својој тези разговарали са међународно признатим професорима из области образовања. Путем чланства у мрежи ЕСРЕА, студентима је омогућено да конкуришу за стипендије за похађање међународних научних конференција. Студенти су такође укључени у развој матичних научних области кроз учешће у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима.

Наставни процес на докторским студијама, између осталог, реализује се са циљем развоја вештина и спретности у употреби знања, а уз поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе.

Уписивање студената на студијски програм докторских студија реализује се у складу са Законом, а преко заједничког конкурса који расписује Сенат Универзитета у Београду, узимајући у обзир друштвене потребе и потребе у развоју науке. За извођење докторских студија обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, лабораторијски, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената.

У циљу непрекидног праћења напредовања студената у стеченим знањима и вештинама менторски рад се стално унапређује и стимулише. Напредовање студената при савладавању студијског програма докторских студија вреднује се ЕСПБ бодовима. Сталним праћењем и мотивисањем рада наставника број потенцијалних ментора из године у године расте. Повећање број ментора у односу на број студената утиче на мању оптерећеност ментора, а самим тим и квалитетнији рад са мањим бројем студената. Избор ментора реализује према дефинисаним правилима ([Прилог 15.4](#)).

Одбрађене докторске дисертације депонују се у библиотекама факултета, као и другим репозиторијумима предвиђеним правилима Универзитета у Београду. Установа обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације у складу са правилима о поступку оцене и одбране као правилима провере оригиналности докторских дисертација ([Прилог 15.5](#)).

15.2. SWOT анализа систематског праћења и периодичне провере квалитета

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ				
Дуга традиција извођења наставе	++	Већа	ангажованост	посебних	++

		организационих јединица које се баве праћењем и уједначавањем квалитета докторских студија	
Континуирано осавремењавање предмета и увођење нових	+++	Неравномерна оптерећеност студената по семестрима у постојећем студијском програму	+++
Велики број потенцијалних ментора са одговарајућим квалификацијама	+++	Одсуство обавезне стручне праксе	++
Доступност информација о садржини предмета и једноставној и ефикасној комуникацији са наставницима и менторима	++	Усавршавање и усклађивање постојећих правила докторских студија са насталим променама	+++
Укљученост докторанада у научно-истраживачке пројекте	++	Недостатак финансијске подршке истраживањима	++
Оспособљеност наставног кадра за примену различитих истраживачких парадигми	+++	Недовољно доступне литературе на српском језику о истраживањима у образовању	+
Добра повезаност Групе за андрагогију са међународним истраживачким асоцијацијама	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Боља сарадња са другим високошколских установама сличних студијских програма (развој докторске школе)	+++	Нелојална конкуренција у окружењу која урушава звање доктора наука	++
Студијски програм на енглеском језику	++	Недовољна мотивисаност студената за упис на докторске студије	++
Повезивање са тржиштем рада	+++		
Скала за квантификацију процене: +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно; 0 → без значајности			

15.3. Предлог мера и активности за систематско праћење и периодичну проверу квалитета

У наредном периоду потребно је унапредити и ускладити постојећа правила докторских студија у складу са новонасталим променама и актима. С обзиром да постоји потреба за посебном организационом јединцом која би пратила квалитет докторских студија потребно је изменама у правилу прецизније дефинисати рад Комисије за докторске студије, као и надлежности у вези са квалитетом докторских студија.

Неопходно је извршити и одређене измене студијских програма докторских студија у циљу равномернијег оптерећења студената по семестрима у циљу смањења броја пренетих бодова и обновљених година. Обавезна стручна пракса студената докторских студија у великој мери би унапредила сарадњу са привредом и јавним институцијама и

помогла у примени научних метода и приступа у пракси. Сарадња са привредом и јавним институцијама кроз постојеће и нове уговоре о сарадњи подразумевала би конкретно повезивање научних знања са практичним проблемима.

У циљу унапређења квалитета докторских студија, као и броја уписаних студената потребно је размотрити могућности удруживања докторских студија са сродним одељењима, факултетима у земљи и иностранству, као и друге могуће облике сарадње како би се јачао интердисциплинарни приступ образовању одраслих. Програм докторских студија на енглеском језику један је од начина повећања интересовања студената за упис.

Акциони план за Стандард 15			
Активност	Одговоран	Рок за извршење	Очекиван резултат
Усавршавање и усклађивање постојећих правила докторских студија са насталим применама	Декан Продекан за наставу Правна служба и секретар Факултета	Следећа акредитација	Унапређење квалитета докторских студија
Унапређење студијског програма (равномерније оптерећење по годинама)	Декан, Продекан за наставу, Наставници и сарадници	Следећа акредитација	Смањење обнављања година и додатних трошкова студената
Размотрити могућност удруживања са другим универзитетима у земљи и иностранству (докторска школа, комбиновани програми, гостујућа предавања и сл.)	Декан Продекан за наставу Наставници и сарадници	Следећа акредитација	Повећање броја уписаних и свршених студената, као и квалитета докторских студија

Показатељи и прилози за стандард 15:

Табела 15.1 [Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија](#)

Табела 15.2 [Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи \(Савет докторских студија, докторска школа... \)](#)

Табела 15.3 [Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе и студијских програма.](#)

Прилог 15.1.а. [Правила докторских студија](#)

[Прилог 15.1.б.](#) Правила докторских студија за студенте уписане на докторске студије пре академске 2016/2017. Године

[Прилог 15.1.в.](#) Измене и допуне Правила докторских студија

[Прилог 15.2.](#) Извод из Статута који регулише докторске студије

[Прилог 15.4](#) Правилник о избору ментора

[Прилог 15.5](#) Поступак израде и одбране докторске дисертације и докторског уметничког пројекта